

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังเป็นหนึ่งในประเทศที่ด้อยพัฒนาในโลกที่มีพื้นที่ทั้งหมด 236,800 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 6.7 ล้านคน (ปีพ.ศ 2551) นครหลวงเวียงจันทน์ มีพื้นที่ทั้งหมด 3,920 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 630,000 คน (ปีพ.ศ 2552) มี 9 อำเภอ ได้แก่ จันทน์บุรี สีโคตบอง ไชเชตธา สีสัตตนาท นาชายทอง ไชทานีหาดชายฟอง สังกทอง และปากงึม เป็นประเทศที่ทำการเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งพื้นที่ทำการเกษตรส่วนมากใช้ในการเพาะปลูก (ข้าว) เป็นสำคัญ และมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง พื้นที่สำหรับเลี้ยงโคเป็นทุ่งหญ้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยปกติประชาชนลาวนิยมบริโภคน้ำโคเป็นพิเศษในงานประเพณีต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ และการบริโภคในครัวเรือน

ประชาชนลาวมีความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี รัฐบาลลาวจึงได้ให้ความสนใจงานด้านการเกษตร โดยเฉพาะด้านการเลี้ยงสัตว์ เพื่อตอบสนองการผลิตเนื้อสัตว์ให้ผู้คนบริโภค แต่การเลี้ยงโคของเกษตรกรลาวส่วนมากเป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ คือ ในตอนเช้าจะถูกปล่อยออกจากคอกให้ไปหาอาหารกินเองตามทุ่งหญ้าธรรมชาติ ตามเนินและหุบเขา ถึงตอนเย็นก็กลับมาเข้าคอกเอง หรือเจ้าของไปต้อนกลับมาเข้าคอก ทำอย่างนี้ตลอดปีทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน การเลี้ยงโคของเกษตรกรประสบปัญหา คือ เกษตรกรขาดความรู้ทางด้านวิชาการและเทคนิคการเลี้ยง ทำให้โคเจริญเติบโตช้า ขาดหญ้าสดช่วงฤดูแล้ง และเกิดโรคระบาดทำให้โคตายจำนวนมาก

สภาพการเลี้ยงโคในนครหลวงเวียงจันทน์โดยทั่วไปมีพื้นที่กว้างขวาง เป็นที่ราบ และเนินเขา ประกอบด้วย พื้นที่ไร่ นา สวน ป่าไม้ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีหนองน้ำและคลองชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ และอาชีพอื่นๆ เกษตรกรเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริม แต่ไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ไม่มีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ของสัตว์ มีปัญหาในการเลี้ยงโค เช่น โคขาดอาหารช่วงฤดูแล้ง อาหารมีโปรตีนต่ำ พันธุ์โคที่นิยมเลี้ยงจะเป็นพันธุ์พื้นเมือง ที่มีรูปร่างเล็ก มีการเจริญเติบโตช้า ตัวผู้ที่มีขนาดใหญ่ น้ำหนัก 200 - 250 กิโลกรัม ตัวเมียพันธุ์น้ำหนัก 150 - 200 กิโลกรัม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เนื้อโคขาดตลาดไม่เพียงพอต่อการบริโภค ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้มีฐานะยากจน

เมื่อเกิดมีปัญหาเหล่านี้รัฐบาลจึงมีนโยบายให้หน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ โครงการช่วยเหลือของต่างประเทศและภาคเอกชนหลายๆ หน่วยงาน ร่วมช่วยกันสนับสนุนการพัฒนา โดยมี เป้าหมายร่วมกันที่จะยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ปัจจัยที่สำคัญคือ การปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์และการปรับปรุงพันธุ์โค โดยผลิตโคพันธุ์ลูกผสมเพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอกับความ ต้องการของสังคม

รัฐบาลลาว ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยง โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ด้วยการผสมเทียมให้กับ โคของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตเนื้อ โคภายในประเทศให้เพียงพอและลดการนำเข้าตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน จากการดำเนินโครงการผสมเทียมดังกล่าวที่ผ่านมา ยังไม่มีผู้ใดศึกษาว่าเกษตรกรได้ทำตามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ที่ทางรัฐบาลลาวได้ส่งเสริมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร ในนครหลวงเวียงจันทน์ ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้แก่เกษตรกรยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรและทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้เกษตรกรยอมรับและแพร่กระจายการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชนสามารถนำเอาผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนนักวิจัยและผู้สนใจการศึกษาในด้านนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

มีปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.6 นิยามศัพท์

โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง หมายถึง โคเนื้อที่มีสายเลือดโคพันธุ์พื้นเมือง 50 % และสายเลือดโคพันธุ์บราห์มันแดง 50 %

การยอมรับ หมายถึง เกษตรกรผู้ที่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

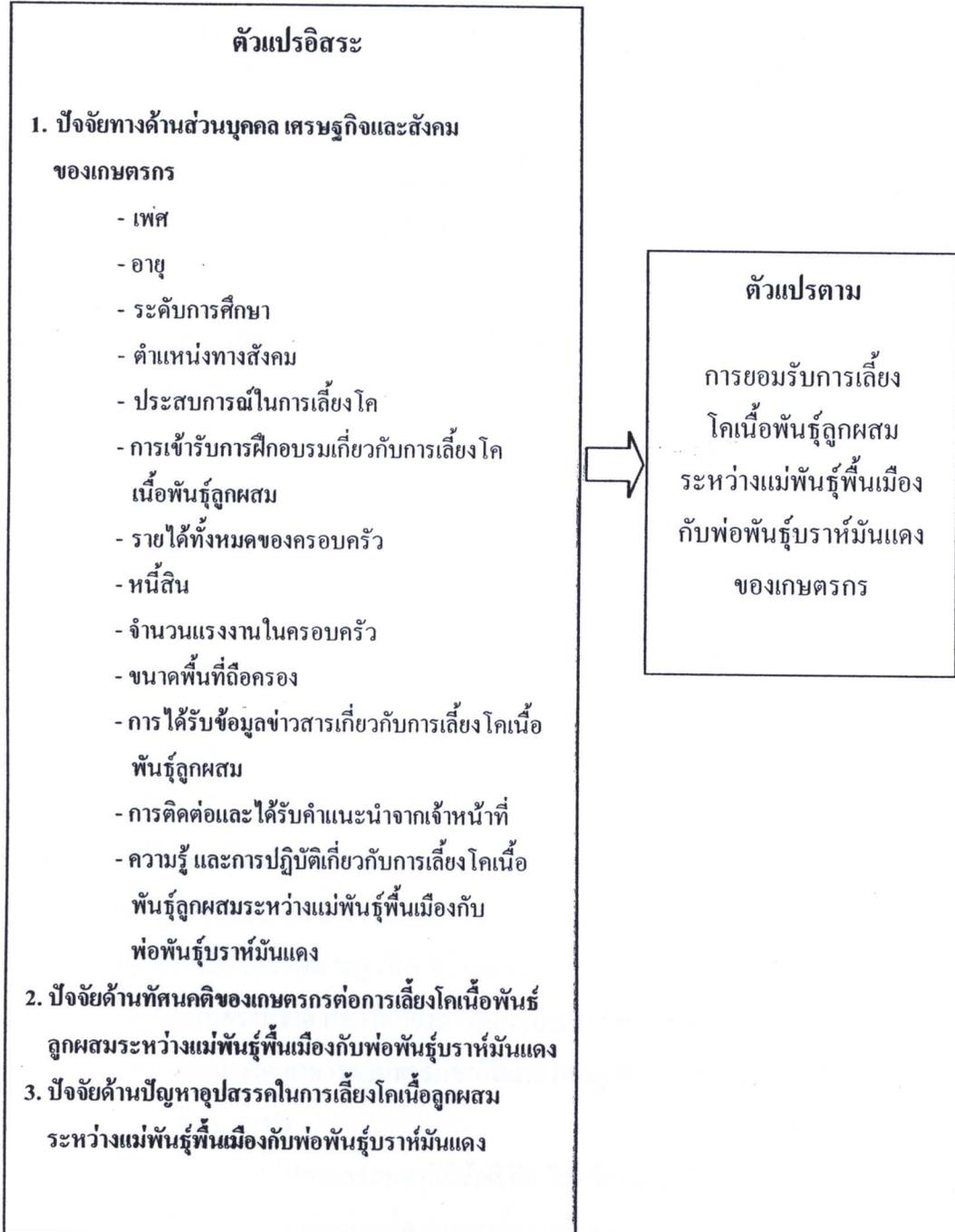
เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงไม่เกิน 20 ตัว ในนครหลวงเวียงจันทน์ประเทศลาว

ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งอย่างเป็นทางการของเกษตรกรในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้ากลุ่มบ้าน และกรรมการหมู่บ้าน

ขนาดพื้นที่ถือครอง หมายถึง ขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร ซึ่งได้แก่ พื้นที่ที่เป็นของตนเองหรือเช่าของผู้อื่น

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย